

R J E Š E N J E

po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Mtel a.d. Banja Luka

**Sarajevo,
srpanj 2019. godine**

Broj: UP-05-26-1-005-24/19
Sarajevo, 18. 7. 2019. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a u svezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi namjere koncentracije gospodarskog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2, 78 000 Banja Luka, zastupanog putem odvjetnice Minele Šehović, Maršala Tita 50, 71 000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 4. ožujka 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-1/19, na 56. (pedesetšestoj) sjednici održanoj dana 18. 7. 2019. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se uvjetno dopuštenom koncentracija na tržištu maloprodaje fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržištu pružanja usluga interneta, te na tržištu distribucije radio i TV programa, na teritoriju Bosne i Hercegovine, koja će nastati stjecanjem kontrole gospodarskog subjekta Mtel a.d. Banja Luka nad gospodarskim subjektom „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboju, kupnjom 100% udjela u gospodarskom subjektu „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboju. (**)¹
2. Koncentracija iz točke 1. ovog Rješenja neće se moći provesti dok se (**).
3. Ovo Rješenje o koncentraciji će se upisati u Registar koncentracija nakon dostavljanja dokaza o ispunjenju uvjeta iz točke 2. izreke.
4. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 4. ožujka 2019. godine zaprimilo pod brojem: UP-05-26-1-005-1/19 Prijavu koncentracije (u daljnjem tekstu: Prijava) podnesenu od strane gospodarskog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2., Banja Luka (u daljnjem tekstu: MTEL ili Podnositelj prijave), o namjeri stjecanja kontrole kupnjom 100% udjela u gospodarskom subjektu „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboju, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboju (u daljnjem tekstu: ELTA KABEL).

Prijava je podnesena na temelju Pisma o namjerama, potpisanog dana (**). godine, u kojem su strane iskazale namjeru kupoprodaje 100% udjela u kapitalu ELTA KABEL, te se obvezale da će voditi razgovore u najboljoj namjeri, te surađivati na realizaciji Pisma namjere.

¹ Podatci predstavljaju poslovnu tajnu, u smislu članka 38. Zakona o konkurenciji.

Uvidom u podnesenu Prijavu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ista nije kompletna, u smislu članka 30. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljnjem tekstu: Zakon) i čl. 9. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracije gospodarskih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 30/10), te je Podnositelju prijave dana 18. ožujka 2019. godine uputilo zahtjev za dopunu prijave broj: UP-05-26-1-005-2/19.

Podnositelj Prijave je u ostavljenom roku dopunio istu, zaprimljeno dana 4. travnja 2019. godine podneskom broj: UP-05-26-1-005-3/19, te dana 8. travnja 2019. godine, podneskom broj: UP-05-26-1-005-4/19.

Dana 16. travnja 2019. godine, Konkurencijsko vijeće je zatražilo dopunu Prijave aktom broj: UP-05-26-1-005-5/19, te dana 22. svibnja 2019. godine aktom broj: UP-05-26-1-005-7/19, a ista je dopunjena u ostavljenom roku, dana 30. travnja 2019. godine, podneskom broj: UP-05-26-1-005-6/19, te dana 29. svibnja 2019. godine podneskom broj: UP-05-26-1-005-11/19.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno članku 16. stavak (4) Zakona dana 1. lipnja 2019. godine objavilo Obavijest o dostavljenoj Prijavi broj: UP-05-26-1-005-8/19 u kojoj su objavljeni podatci o namjeravanoj koncentraciji i u kojoj su dnevnim novinama „Nezavisne novine“, i web stranici Konkurencijskog vijeća objavljeni podatci iz dostavljene Prijave koncentracije, te pozvalo sve zainteresirane gospodarske subjekte da mogu dostaviti svoje primjedbe i mišljenja.

Na izdanu Obavijest Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dva očitovanja, i to od strane gospodarskog subjekta Telemach d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 216, 71210 Ilidža (u daljnjem tekstu: Telemach) zaprimljeno dana 5. lipnja 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-12/19, te od TXTV d.o.o., Fočanska 1N, Tuzla zaprimljeno dana 10. lipnja 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-13/19.

Zaprimljeni komentar Konkurencijsko vijeće je dostavilo i podnositelju Prijave, na uvid te očitovanje dana 10. lipnja 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-14/19.

Dana 20. lipnja 2019. godine, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo podnesak Izjašnjenje Mtel-a broj: UP-05-26-1-005-15/19, te samoinicijativno dana 3. srpnja 2019. godine podnesak broj: UP-05-26-1-005-16/19, i dana 11. srpnja 2019. godine podnesak broj: UP-05-26-1-005-17/19, u kojem traži zaštitu tajnih podataka dostavljenih u Prijavi.

Nakon što je utvrdilo da je Prijava kompletna, Konkurencijsko vijeće je izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj Prijavi, u smislu članka 30. stavak (3) Zakona, dana 15. srpnja 2019. godine aktom broj: UP-05-26-1-005-22/19.

Konkurencijsko vijeće je analizom Prijave utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena, u smislu članka 16. stavak (2) Zakona o konkurenciji obzirom da je pravni osnov predmetne koncentracije Pismo o namjerama strana u svezi kupoprodaje udjela.

Podnositelj Prijave je naveo kako je prijavu predmetne koncentracije podnio i nadležnim tijelima za zaštitu konkurencije u Crnoj Gori i Republici Srbiji.

1. Sudionici predmetne koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d., skraćena tvrtka društva MTEL, a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2., 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina i gospodarski subjekt „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboje, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboje, Bosna i Hercegovina (bez zavisnih društava).

1.1. Gospodarski subjekt MTEL

MTEL je dio grupe društava čije je matično društvo Telekom Srbija a.d. Beograd, Republika Srbija.

Prema izvodu iz sudskog registra Okružnog privrednog suda u Banja Luci broj: 057-0-Reg-Z-18-003844 od 1. 10. 2018. godine gospodarski subjekt „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d., skraćena tvrtka društva MTEL, registriran je u sudskom registru ovog suda pod brojem MBS: 1-9317-00.

Temeljna registrirana djelatnost gospodarskog subjekta MTEL je između ostalog 61.20 djelatnost bežične telekomunikacije.

Temeljni kapital MTEL-a je podijeljen na dionice, a prema podacima iz Registra hartija od vrijednosti RS, Banja Luka, vlasništvo na dionicama imaju slijedeći dioničari:

- Telekom Srbija a.d. Beograd – 65,01 %;
- PREF a.d. Banjaluka – 8,9 %;
- Fond za restituciju RS a.d. Banjaluka – 5,03 %;
- Zepter fond a.d. Banjaluka – 3,2 %;
- Ostali – 17,86 %;

MTEL je jedan od tri nacionalna operatera na tržištu telekomunikacija u Bosni i Hercegovini, te pod poslovnim brandom „m:tel“ nudi svojim korisnicima različite usluge iz oblasti mobilne telefonije, fiksne telefonije, digitalne televizije, interneta i prijenosa podataka. MTEL u Bosni i Hercegovini ima blizu dva milijuna korisnika i rasprostranjenu maloprodajnu mrežu.

1.1.1. Supsidijarna MTEL-ova gospodarska društva

1.1.1.1. Logosoft

U Bosni i Hercegovini MTEL ima 100 % vlasničkog udjela u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9., 71 000 Sarajevo, prema Aktualnom izvodu iz sudskog registra Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-RegZ-18-001787 od 4. 3. 2019. godine, Logosoft d.o.o je upisan pod matičnim brojem: 65-01-0594-11.

Logosoft d.o.o. je osnovan 1995. godine, a godinu kasnije je počeo sa radom kao IT integrator, te nakon dvije godine postaje Internet service provider, sa pretežitom djelatnošću pružanja usluga poslovnim korisnicima. Danas, Logosoft d.o.o pruža usluge fiksne telefonije, pristupa internetu i digitalne televizije, ali je i dalje aktivan u svojoj inicijalnoj oblasti systemske integracije, edukacije i konzaltinga iz oblasti informacijskih usluga.

1.1.1.2. Telrad Net

Gospodarski subjekt Telrad Net d.o.o. Bijeljina, Hase broj 1., Hase, Bijeljina, Bosna i Hercegovina, registriran je na Okružnom privrednom sudu u Bijeljini (Izvod broj: 059-0-RegZ-19-000531 od 5. 3. 2019. godine) pod matičnim brojem: 59-01-0101-10, u 100% vlasništvu je Mtel-a.

Telrad Net d.o.o. Bijeljina je gospodarski subjekt koji se prvenstveno bavi pružanjem usluga fiksne telefonije, IP (Internet protocol) telefonije, kablovske televizije i kablovskog interneta kao i interneta većih brzina za veće sustave i poslovne korisnike, te vlastite TV produkcije. Pored toga, Telrad Net d.o.o. pruža i usluge mobilnih telefonskih usluga, kao tzv. *service provider*.

1.1.1.3. Blicnet

Gospodarski subjekt Blicnet d.o.o. Banja Luka, ul. Majke Jugovića 25, 78 000 Banja Luka, registriran na Okružnom privrednom sudu u Banja Luci (Izvod broj: 059-0-RegZ-19-000594 od 15. 2. 2019. godine) pod brojem 1-3645-00, u 100% vlasništvu je Mtel-a.

Blicnet je licencirani operator mobilne i fiksne telefonije, *internet service provider*, mrežni operator, pružatelj kablovskog TV servisa i sistemski integrator. Pruža širok spektar usluga kako za privatne tako i za poslovne korisnike. Svojim privatnim korisnicima pruža i usluge bežičnog interneta u više gradova širom BiH dok usluge za poslovne korisnike, između ostalog, uključuju VPN mobilnu telefoniju, web hosting, održavanje servera, zakup digitalnog voda i distribuciju signala.

1.2. Gospodarski subjekt ELTA KABEL – ciljno društvo

Prema izvodu iz sudskog registra Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60-0-RegZ-19-000053 od 17. 1. 2019. godine gospodarski subjekt „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboje, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboje, Bosna i Hercegovina, registriran je u sudskom registru ovog suda pod brojem MBS: 60-01-0117-11.

Osnivač gospodarskog subjekta ELTA KABEL je gosp. Aco Kabanica sa udjelom od 100% u ugovorenom kapitalu, a osoba ovlaštena za zastupanje je upisana gđa. Danka Jovović, broj O.I.: (**), direktor.

Temeljna registrirana djelatnost je obavljanje djelatnosti davatelja pristupa internetu, fiksne telefonije, distribucije TV programa, a registriran je i kao pružatelj usluga mobilne telefonije. Također, u ograničenom opsegu ELTA KABEL dio kapaciteta svoje mreže koristi i za zakup gospodarskim subjektima koji imaju potrebu za zakupom mreže drugog operatora ili usluge međunarodnog saobraćaja.

Dozvola za obavljanje djelatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža podrazumijeva pravo na izgradnju, rad i korištenje telekomunikacijske mreže na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine. ELTA KABEL koristi mrežu uglavnom za svoje potrebe, odnosno putem mreže nudi telekomunikacijske usluge krajnjim korisnicima u BiH.

Putem svoje vlastite mreže pruža usluge fiksne telefonije u okviru nekoliko paketa. Uvođenje fiksne telefonije kod korisnika realizira se uz priključak kablovske televizije. ELTA KABEL pruža i usluge VoIP telefonije (*voice over Internet protocol*), te je ova usluga dostupna svim korisnicima interneta širom Bosne i Hercegovine, te nije ograničena samo na korisnike koji imaju pristup mreži ELTA KABELA. ELTA KABEL također pruža i mogućnost prijenosa broja u okviru usluga fiksne telefonije, odnosno omogućava korisnicima da zadrže postojeći telefonski broj u slučaju kada postaju korisnici drugog operatora, i obrnuto.

Usluge mobilne telefonije ELTA KABEL pruža u Bosni i Hercegovini kao tzv. *Service Provider*. Naime, ELTA KABEL pruža ove usluge svojim korisnicima putem mreže (**).

Usluge pristupa širokopojasnom internetu, sa različitim brzinama i cijenama, ELTA KABEL pruža putom tehnologije DOCSIS 2.0 jednom dijelu korisnika, a drugom putom tehnologije DOCSIS 3.0 (*Data Over Cable Service Interface Specification*), te jednom dijelu korisnika pruža usluge pristupa optičkom internetu, kojih je za sada zanemariv broj.

Usluge distribucije televizijskog programa podrazumijevaju usluge paketa televizijskog programa za krajnje korisnike, za koje je operator potpisao ugovore o distribuciji sa emiterima televizijskog programa, ili njihovim ovlaštenim predstavnicima i za koje je operator dobio suglasnost domaćih televizijskih emitera za emitiranje. U 2018. godini maksimalan broj emitiranih kanala je bio 180.

U testnoj fazi su i usluge kablovske distribucije putem javnog interneta (IPTV), koja je zamjenjiva sa aspekta potražnje sa ostalim uslugama distribucije televizijskog programa (kablovska, satelitska, DVB-T), pa se smatra dijelom istog tržišta. ELTA KABEL planira ovu uslugu pružati u cijeloj Bosni i Hercegovini. 1,5% svih korisnika distribucije televizijskog programa se opskrbljuje bežičnim putem, kroz MMDS (*Multichannel Multipoint Distribution Service*) sistem u tehnologiji MPEG2.

Za obavljanje registriranih djelatnosti na teritoriju Bosne i Hercegovine, ELTA KABEL posjeduje i valjane Dozvole i suglasnosti izdane od strane Regulatorne agencije za komunikacije BiH, i to:

- Dozvola za obavljanje djelatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža broj: 46/13,
- Dozvola za obavljanje djelatnosti davatelja fiksnih javnih telefonskih usluga, broj: DFTU-09-13,
- Dozvola za obavljanje djelatnosti davatelja pristupa internetu, broj: DPIU-TS/030/13,
- Dozvola za distribuciju audiovizualnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, broj: 366-DP,
- Rješenje o upisu u listu aktivnih pružatelja javnih mobilnih telefonskih usluga,
- Dozvola za korištenje blokova telefonskih brojeva OT-0703-637/12 i OT-FT-1108/17,
- Dozvola za korištenje pojedinačnih telefonskih brojeva OT-0803-515/11 i OT-KB-656/13,
- Suglasnost za korištenje nacionalne signalizacijske točke (NSPC),
- Dozvola za korištenje kodova za potrebe mreže i signalizaciju u javnoj telefonskoj mreži OT-KB-367/10 – kod međunarodne signalizacijske mreže;

ELTA KABEL, (**).

ELTA KABEL vrši prodaju svojih usluga putem *web-site*, telefonom i kroz prodajne objekte širom BiH. U naseljima gdje nema prodajnih objekata, prodaja se vrši telefonom ili e-mailom, a korisnicima se ugovori dostavljaju putem pošte ili putem uposlenih ELTA KABEL-a osobno.

Prodajni objekti gospodarskog subjekta ELTA KABEL obuhvaćaju 20 prodajnih jedinica koji se nalaze u slijedećim gradovima i to: Banja Luka, Bileća, Bratunac, Čajniče, Derвента, Doboј, Gacko, Istočno Sarajevo, Kostajnica, Kozarska Dubica, Mrkonjić Grad, Nevesinje, Petrovo, Prijedor, Sokolac, Šekovići, Teslić, Trebinje, Zvornik i Brčko Distrikt.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provedbi postupka ocjene predmetnih koncentracija primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10), Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10), te Zakon o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16).

Konkurencijsko vijeće može, na osnovu članka 43. stavak (7) Zakona, koristiti sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredbe Vijeća EK broj 139/2004 o kontroli koncentracije između gospodarskih subjekata, Obavijest Europske Komisije o konceptu koncentracija gospodarskih subjekata te Smjernice za ocjenu horizontalnih /vertikalnih koncentracija.

3. Pravni temelj i oblik koncentracije

Koncentracija se odnosi na stjecanje pojedinačne kontrole gospodarskog subjekta MTEL nad gospodarskim subjektom ELTA KABEL i to kupnjom 100% udjela.

U tom smislu strane su dana (**). godine popisale Pismo o namjerama, u kojem su strane iskazale namjeru kupoprodaje 100% udjela u kapitalu ELTA KABEL, te se obvezale da će voditi razgovore u najboljoj namjeri, te surađivati na realizaciji Pisma namjere, te je plan da se transakcija zatvori nakon pribavljanja svih nužnih regulatornih odobrenja, uključujući i odobrenje Konkurencijskog vijeća.

Pravni oblik koncentracije predstavlja stjecanje kontrole gospodarskog subjekta MTEL nad gospodarskim subjektom ELTA KABEL, u smislu članka 12. stavak (1) točka b) Zakona. (**).

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije postoji ukoliko su ispunjeni uvjeti iz članka 14. stavak 1) točka b) Zakona, odnosno da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu veći od 40%.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata Mtel i ELTA KABEL, na dan 31. prosinca 2018. godine u Bosni i Hercegovini, prikazani su u Tablici 1.:

Tablica 1.

Bosna i Hercegovina	Mtel	ELTA KABEL
Ukupan prihod (KM)	(**)	(**)

Izvod: podatci iz godišnjih finansijskih izvješća;

Prema podacima iz Tablice 1. sudionici koncentracije su ispunili uvjet iz članka 14. stavak (1) točka b) Zakona, koji se odnosi na ukupni godišnji prihod na tržištu Bosne i Hercegovine, obzirom da su gospodarski subjekti sa sjedištem i prebivalištem u Bosni i Hercegovini, te su isti bili u obvezi podnijeti Prijavu koncentracije Konkurencijskom vijeću.

5. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona o konkurenciji, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Nadalje, prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupnji mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da, obzirom na prirodu poslovne djelatnosti koju obavljaju sudionici koncentracije, te postojanje važećih dozvola za obavljanje djelatnosti izdanih od strane RAK-a, četiri mjerodavna maloprodajna tržišta, i to tržište fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržište pružanja usluga interneta i tržište distribucije radio i TV programa.

Konkurencijsko vijeće je kao mjerodavno zemljopisno tržište predmetne koncentracije odredilo tržište Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće se, prilikom određivanja mjerodavnog tržišta baziralo na više pokazatelja i to isključivo kao prvo, na činjenici da je Regulatorna agencija za komunikacije (u daljnjem tekstu: RAK), kao sektorski regulator tržišta telekomunikacija u svojim analizama za 2018. godinu (koja je mjerodavna za predmetni postupak) utvrdila da gospodarski subjekt ELTA KABEL djeluje na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine. Nadalje, RAK svoje studije prikazuje na nacionalnoj razini, svi podatci koje prikuplja i obrađuje kao što su broj korisnika, sudionika na tržištu, tržišni udjeli određeni su i usporedno prikazani za cijeli teritorij BiH, što je i Konkurencijsko vijeće je uzelo prilikom određivanja mjerodavnog tržišta BiH predmetne koncentracije.

Također, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i činjenicu da gospodarski subjekt ELTA KABEL posjeduje važeće dozvole za obavljanje telekomunikacijskih usluga izdane od strane RAK-a na temelju kojih može obavljati djelatnost na cijelom teritoriju BiH.

Prilikom određivanja mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije Konkurencijsko vijeće je cijenilo i praksu Europske komisije, sukladno članku 43. stavak (7) Zakona, i to činjenicu da je regulacija telekomunikacijskih usluga nacionalna (fiksna telefonija), kada je riječ o mjerodavnom tržištu mobilne telefonije korisnici imaju mogućnost pristupa samo licenciranim mrežnim operatorima, a licenciranje se obavlja na nacionalnoj razini pa samim tim je i Konkurencijsko vijeće odredilo da je mjerodavno tržište Bosna i Hercegovina. Što se tiče mjerodavnog tržišta pružanja usluga širokopojasnog interneta krajnjim korisnicima isto je određeno kao cijela Bosna i Hercegovina imajući u vidu regulatorne barijere, dok je tržište distribucije radio i televizijskog programa također određeno kao tržište cijele Bosne i Hercegovine, imajući u vidu različite parametre, kao što su lingvistička homogenost tržišta uslijed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških faktora i drugih razlika u uvjetima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Konkurencijsko vijeće je također uzelo u obzir i mogućnost zakupa vodova između operatora. Naime, operatori na tržištu Bosne i Hercegovine koji posjeduju važeće dozvole za pružanje telekomunikacijskih usluga imaju mogućnost da djeluju na područjima na kojima nemaju svoju mrežnu infrastrukturu, i to putem „ugovora o iznajmljivanju mreže“, iz čega se može zaključiti da svaki operator može pristupiti bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine, odnosno može pružati svoje usluge na bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine na kojem nema vlastitu infrastrukturu.

Također, Konkurencijsko vijeće ističe da je prilikom određivanja mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i uzelo u obzir, da sukladno Pravilu 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva RAK-a, a koji se odnosi na usluge fiksne i mobilne telefonije, svaki korisnik na vlastiti zahtjev može promijeniti operatora, a zadržati svoj postojeći broj. Uz to, svaki korisnik interneta ujedno ima i pristup VoIP telefoniji koja čini jedinstveno mjerodavno tržište proizvoda sa fiksnom telefonijom. Budući da svi operateri u BiH nude VoIP uslugu, korisnik može jednostavno odabrati drugog operatora.

Pravilom RAK-a 68/2013 o obavljanju djelatnosti davatelja fiksnih javnih telefonskih usluga kojim su propisani jednaki uvjeti za sve operatore u Bosni i Hercegovini za stjecanje prava i osnovna pravila za obavljanje djelatnosti komercijalnih davatelja fiksnih javnih telefonskih usluga i Pravilom 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva kojim se utvrđuju tehnički i administrativni uvjeti kojima korisnici u javnoj telefonskoj mreži Bosne i Hercegovine zadržavaju svoj/fiksne brojeve neovisno od promjene lokacije, servisa i operatora telekomunikacija. Svi operatori u BiH podložni su jedinstvenom regulatornom sustavu u BiH i za sve operatore važe ista pravila bez obzira na lokaciju njihovog sjedišta imovine pa i korisnika.

Europska komisija je utvrdila da je jedan od osnovnih čimbenika po osnovu kojeg se tržište promatra kao nacionalno po opsegu², činjenica da su cjenovne politike operatora telekomunikacija pretežito nacionalne. U BiH operatori usvajaju cjenovne politike koje se primjenjuju diljem BiH. Pored toga, operatori sa značajnom tržišnom snagom dužni su primjenjivati granične cijene za govorne telefonske usluge u fiksnoj telefoniji za sve korisnike u BiH. Ove cijene je propisao RAK Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga u BiH.

Svi operatori fiksne telefonije u Bosni i Hercegovini pružaju usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture. Naime, operator javne elektronske telekomunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola od RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže namijenjene za pružanje javnih telekomunikacijskih usluga. Zatim, takav operator može instalirati javne elektronske telekomunikacijske mreže sa pravom građenja i instaliranja

²Pogledati Odluke EK br.COMP/M 5730 *Telefonica/Hansenet Telekommunikation*, paragraph 28;br.COMP/M.5532 *CarphoneWarehouse/TiscaliUK*, paragraf 56;COMP7/M 6999-*Vodafone/Kabel Deutschland*, paragraf 137, M.8883-*PPH GROUP/TELENOR TARGET COMPANIES*, paragraf 22.

preko javnih ili privatnih površina, koristiti radio frekvencijski spektar za potrebe rada mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži. Operator također može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija.

Operator javne elektronske telekomunikacijske mreže može biti vlasnik/posjedovati mrežu na cjelokupnom teritoriju BiH ili jednom njenom dijelu. Gospodarski subjekti MTEL i ELTA KABEL su nositelji nacionalne mrežne dozvole za područja svih općina u BiH. Također, licencirani operatori telekomunikacija koji nisu vlasnici telekomunikacijske mreže ili su vlasnici mreže samo na jednom dijelu teritorija, mogu imati slobodan pristup mreži drugih operatora. Naime ovakvi operatori mogu zaključiti ugovore o zakupu mreže sa nositeljem mrežne dozvole, putem koje mogu osigurati svoje prisustvo i na drugim dijelovima BiH. Zakup mrežne infrastrukture za alternativnog operatora je ekonomičnije rješenje u odnosu na opciju pribavljanja mrežne dozvole i izgradnju vlastite mreže. Imajući u vidu navedeno, svi operatori registrirani za pružanje usluga fiksne telefonije, bez obzira na rasprostranjenost vlastite mreže, mogu imati nesmetan pristup korisnicima diljem BiH.

Ovdje treba imati u vidu i zamjenjivost tradicionalnih usluga fiksne telefonije sa VoIP (internet telefonijom) što znači da se i ove usluge smatraju dijelom tržišta fiksne telefonije. Ovo je utvrđeno praksom Europske komisije³, pa se primjera radi u odluci Europske komisije Vodafone/OnO navodi da su ove usluge zamjenjive (stoga se smatraju dijelom istog tržišta) jer su usluge u velikom dijelu iste i dolazi do unaprjeđenja kvalitete VoIP telefonije. Svi operatori u BiH nude VoIP uslugu, tako da bez obzira na mrežnu infrastrukturu, oni mogu da se natječu sa bilo kojim operatorom fiksne telefonije iz bilo kojeg dijela BiH.

Također, u ranijim odlukama, kako se navodi u Prijavi, EK je tržište fiksne telefonije definirala kao nacionalno po opsegu. U predmetu *Carphone Warehouse/Tiscali UK*, EK je zaključila da je mjerodavno tržište nacionalno, imajući u vidu kontinuirani značaj nacionalne regulacije u sektoru telekomunikacija, opskrbe uzlaznih veleprodajnih usluga koje funkcioniraju na nacionalnoj osnovi kao i činjenice da su cjenovne politike operatora telekomunikacija pretežito nacionalne.

Gospodarski subjekt ELTA KABEL je registriran i kao pružatelj usluga mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini i upisan je u Registar davatelja javnih mobilnih telefonskih usluga u BiH. Pravilom RAK-a 73/2014 o obavljanju djelatnosti pružatelja javnih mobilnih telefonskih usluga propisuju se jednaki uvjeti za sve operatore u BiH za stjecanje prava i osnovna pravila za obavljanje djelatnosti komercijalnog davatelja javnih mobilnih telefonskih usluga i Pravilo 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva kojim se uređuju tehnički i administrativni uvjeti kojima korisnici u javnoj telefonskoj mreži BiH zadržavaju svoj/svoje brojeve neovisno od promjene lokacije, servisa i operatora telekomunikacija.

Također, prema dosadašnjoj praksi Europske komisije koja je zauzela mišljenje da je tržište mobilne telefonije nacionalno po opsegu⁴. Naime Europska komisija smatra da je tržište mobilne telefonije krajnjim korisnicima nacionalno, budući da korisnici imaju mogućnost pristupa mobilnim uslugama samo od licenciranih mrežnih operatera, a samo licenciranje se obavlja na nacionalnoj razini⁵.

U Prijavi se dalje navodi da je EK u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište mobilne telefonije nacionalno po opsegu. U predmetu *Vodafone/Singlepoint* EK je smatrala da je tržište mobilne telefonije krajnjim korisnicima nacionalno, budući da korisnici imaju mogućnost pristupa mobilnim uslugama samo od licenciranih mrežnih operatora, a samo licenciranje se obavlja na nacionalnoj razini.

U BiH licenciranje se također obavlja na nacionalnoj razini i to tako što RAK kao regulator sektora telekomunikacija sa nadležnostima na teritoriju BiH izdaje dozvole operatorima mobilne telefonije koje važe za teritorij cijele BiH.

Također, Europska komisija u svojoj dosadašnjoj praksi smatra da je jedan od razloga za nacionalu definiciju tržišta, i činjenica da operatori imaju u vidu nacionalno tržište prilikom određivanja

³ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.5532- *Carphone Warehouse/Tiscali UK*, paragraf 35;COMP/M7231- *Vodafone/OnO*, paragraf 26.

⁴ Pogledati Odluke Evropske komisije br.COMP/M.6990-*Vodafone/Kabel Deutschland*;COMP/M.5650-*Tmobile/Orange*;COMP/M.3916-*T-Mobile Austria/Tele.ring*;COMP/M.3530-*TeliaSonera AB/Orange/S* COMP/M.7231 *Vodafone/OnO*, PARAGRAF 42.

⁵ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.3245 *Vodafone/Singlepoint*, paragraf 16 i dalje.

cjenovne politike za usluge krajnjim korisnicima i da velika većina operatora primjenjuje cijene na nacionalnoj razini⁶. Nadalje, i u BiH operatori usvajaju cjenovne politike na nacionalnoj razini koje se primjenjuju na korisnike diljem BiH. Treba napomenuti da postoji velika fleksibilnost u smislu da korisnici jednog operatora na tržištu mobilne telefonije u svakom trenutku mogu promijeniti operatora. Pa tako sukladno Pravilu 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva, koje se primjenjuje na usluge fiksne i mobilne telefonije, svakom korisniku u korištenju javne telefonske usluge omogućeno je da na njegov zahtjev zadrži postojeći telefonski broj, u slučaju da postane korisnik drugog operatora. To znači da npr. korisnik usluga mobilne telefonije MTEL-a može postati korisnik usluga mobilne telefonije BH Telecoma ili drugog operatora uz zadržavanje istog telefonskog broja. Također, u BiH operatori usvajaju cjenovne politike koje se primjenjuju na korisnike diljem BiH. Operatori sa značajnom tržišnom snagom dužni su primjenjivati pravila za određivanje cijena u mobilnoj telefoniji u BiH, a koja je propisao RAK Odlukom o usklađivanju cijena usluga mobilne telefonije i uvjeta za pružanje telekomunikacijskih usluga.

Nadalje, Europska komisija je u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište pružanja usluga pristupa internetu nacionalno po opsegu⁷. Naime Europska komisija smatra da je tržište pružanja usluga pristupa internetu krajnjim korisnicima nacionalno, budući da su marketing, komercijalne i tehničke usluge, cjenovna politika i vezivanje usluga usmjereni ka nacionalnom tržištu. Pa tako i u BiH operatori na ovaj način usmjeravaju poslovanje na korisnike diljem BiH, pri tome ne praveći razliku među korisnicima po osnovu dijela teritorija na kojem se isporučuje usluga.

U predmetu *Liberty Global Europe/Unitymedia*, EK je zauzela stav da je tržište pružanja usluga širokopojsnog interneta krajnjim korisnicima nacionalno po opsegu, imajući u vidu regulatorne barijere.

Operatori usluga pristupa internetu u BiH pružaju ove usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture (mobilne i fiksne). Shodno tome, za ocjenu mjerodavnog zemljopisnog tržišta potrebno je uzeti u obzir i ovaj čimbenik. Sve što je naprijed navedeno za tržište fiksne telefonije u pogledu mrežne infrastrukture, primjenjivo je i za uslugu pružanja interneta. Naime, operator javne elektronske komunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži ili može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija. Što znači da licencirani operatori koji nisu nositelji mrežne dozvole odnosno nisu vlasnici telekomunikacijske mreže, imaju slobodan pristup mreži u drugim dijelovima BiH. Oni mogu, zaključivanjem ugovora o zakupu mreže sa nositeljem mrežne dozvole osigurati svoju nazočnost na drugim dijelovima tržišta BiH.

Također, Konkurencijsko vijeće napominje da je Europska komisija prema svojoj dosadašnjoj praksi zaključila da je tržište pružanja usluga interneta nacionalno, iz razloga što se operatori između ostalog natječu na području države članice na kojoj su aktivni i uvjeti konkurencije u jednoj državi su različiti u odnosu na druge. Čimbenici koji utječu na ove različitosti su broj konkurenata, zarade stupanj konkurencije, troškovi, broj stanovnika i slično.

Europska komisija je u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište distribucije radio i televizijskog programa nacionalno po opsegu⁸.

Naime, Europska komisija je zaključila da je tržište distribucije TV signala nacionalno po opsegu po svojoj prirodi, a može obuhvaćati i lingvistički homogena područja⁹.

⁶ Pogledati Odluku EK br. M.7612-Hutchison 3G UK/Telefonica, paragraf 291.

⁷ Pogledati Odluke EK br.M.7000-Liberty Global/Ziggo, paragraf 133;NO COMP/M.4947-Vodafone/Tele2, Italy/Tele2 Spain, paragraf16;No COMP/M.5532-Carphone;Warehouse/Tiscali UK, PARAGRAF 47, No.COMP/M5730-Telefonica/Hansenet, paragraf 28; No COMP/M.5734-Liberty Global Europe/Unitymedia, paragraf 42;COMP/M 6990-Vodafone/Kabel Deutschland, paragraf 197,COMP/M.7421-Orange/Jazztel, paragraf 60.

⁸ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.5121 News Corp/Premiere, paragraf 27; No COMP/M.4504 SFR/Tele 2 France Paragraf 48.

⁹ Pogledati Odluku EK br. COMP/M.5932-News Corp/BskyB, paragraf 110

U predmetu *News Corp/Premiere* EK je zaključila da je tržište distribucije radio i TV programa nacionalno po opsegu po svojoj prirodi ili imajući u vidu različite parametre kao što je npr. lingvistička homogenost tržišta uslijed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških čimbenika i drugih razlika u uvjetima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je tržište pružanja usluga distribucije radio televizijskog programa područje čitave BiH iz razloga što, kao i u slučaju fiksne telefonije i usluga pružanja pristupa internetu, operatori usluga distribucije radio i TV programa u BiH pružaju ove usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture. Tako da sve što je gore već navedeno vezano za tržište fiksne telefonije u pogledu mrežne infrastrukture važi i za, tj. primjenjivo je i za tržište distribucije radio i TV programa u BiH. Naime, operator javne elektronske komunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži ili može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija. Što znači da licencirani operatori koji nisu nositelji mrežne dozvole odnosno nisu vlasnici telekomunikacijske mreže, imaju slobodan pristup mreži u drugim dijelovima BiH zaključivanjem ugovora o zakupu mreže sa nositeljem mrežne dozvole čime će osigurati svoju nazočnost na drugim dijelovima tržišta BiH. Gospodarski subjekti MTEL i ELTA KABEL su nositelji nacionalne mrežne dozvole za područje svih općina u Bosni i Hercegovini i samostalno pružaju usluge pristupa internetu putem takve mreže.

Dodatno, treba imati u vidu i da Europska komisija u svojim ranijim odlukama nije segmentirala ovo tržište na osnovu tradicionalnih načina pružanja usluga (kabelska, satelitska, DVBT¹⁰ ili IPTV)¹¹. Unatoč tehničkim različitostima načina pružanja usluga distribucije TV i radio programa su sa stajališta krajnjih potrošača zamjenjivi. To znači da se operator koji pruža usluge putem npr. satelita (nije priključen na javnu elektronsku komunikaciju) natječe na istom tržištu sa operatorima koji pružaju usluge putem kabelskog sustava bez obzira na to u kojem dijelu BiH se on nalazi.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište predmetne koncentracije maloprodajno tržište fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržište pružanja usluga interneta i tržište distribucije radio i TV programa, na teritoriju Bosne i Hercegovine.

6. Analiza mjerodavnog tržišta

Podnositelj prijave je dostavio, Konkurencijskom vijeću pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na mjerodavnim tržištima za 2018. godinu i to:

Pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na maloprodajnom **tržištu fiksne telefonije** prema broju pretplatnika u BiH u 2018. godini, prema podacima RAK-a dani su u Tablici 2.

Tablica 2.

Fiksna telefonija	
Operator	Tržišni udjel %
BH Telecom	(**)
Telekom grupa (Mtel)	(**)
Telemach grupa	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Ostali	(**)

¹⁰ Digital Video Broadcasting-Terrestrial-Podrazumjeva prenos digitalnog audio i video sadržaja zemaljskim putem (engl. over-the-air) posredstvom emisione tehnologije u VHF i UHF opsegu uz pomoć konvencionalnih sustava predajnika i odgovarajućih prijemnika.

¹¹ Pogledati Odluku EK br. COMP/M.5121 News Corp/Premiere, paragraf 22 i Odluku EK br. COMP/M.4504 SFR/Tele 2 France, paragraf 46.

Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podatci iz Prijave;

Prema podacima iz Tablice 2. tržišni udio gospodarskog subjekta Mtel na mjerodavnom tržištu maloprodaja fiksne telefonije u 2018. godini iznosio je (**)% na području Bosne i Hercegovine, dok je udio gospodarskog subjekta ELTA KABEL iznosio (**)%.

Njihov zajednički tržišni udio, slijedom navedenog, iznosio je (**)%.

Pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na maloprodajnom tržištu mobilne telefonije u BiH, u 2018. godini, dani su u Tablici 3.

Tablica 3.

Mobilna telefonija	
Operator	Tržišni udjel %
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podatci iz Prijave;

Tržišni udio gospodarskog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tablice 3., na tržištu pružanja usluge mobilne telefonije u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udio gospodarskog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)%.

Zajednički tržišni udio sudionika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluge mobilne telefonije iznosio (**)%.

Pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na tržištu Interneta prema broju priključaka širokopojasnog pristupa internetu u fiksnim mrežama za 2018. godinu dani su u Tablici 4.

Tablica 4.

Internet	
Operator	Tržišni udjel %
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
Telemach grupa	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Ostali	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podatci iz Prijave;

Tržišni udio gospodarskog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tablice 4., na tržištu pružanja usluge interneta u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udio gospodarskog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)%.

Zajednički tržišni udio sudionika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluge interneta iznosio (**)%.

Pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na tržištu distribucije radio i TV programa za 2018. godinu prema broju korisnika, dani su u Tablici 5.

Tablica 5.

Distribucija radio i TV programa	
Operator	Tržišni udjel %
Telemach grupa	(**)
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
ELTA KABEL	(**)
HT Mostar	(**)
Ostali operatori	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: podatci iz Prijave;

Tržišni udjel gospodarskog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tablice 5., na tržištu pružanja usluga distribucije radio i TV programa u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udjel gospodarskog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)% .

Zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluga distribucije radio i TV programa iznosio (**)% .

7. Očitovanja trećih strana na Obavijest o prijavi koncentracije

U svezi sa Obavijesti o Prijavi koncentracije broj: UP-05-26-1-005-9/19 od dana 1. lipnja 2019. godine, objavljene u dnevnim novinama „Nezavisne novine“, i web stranici Konkurencijskog vijeća, zaprimljena su dva očitovanja, i to od strane gospodarskog subjekta Telemach d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 216, 71210 Ilidža (u daljem tekstu: Telemach) zaprimljeno dana 5. lipnja 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-12/19, te od TXTV d.o.o., Fočanska 1N, Tuzla zaprimljeno dana 10. lipnja 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-13/19.

U zaprimljenom očitovanju gospodarskog subjekta Telemach, isti je dostavio svoj komentar, i stav o podnesenoj prijavi koncentracije od strane gospodarskog subjekta Mtel, o namjeri stjecanja kontrole nad gospodarskim subjektom ELTA KABEL, sa prijedlogom Konkurencijskom vijeću za postupanje, i to:

- komentar po javnom pozivu Konkurencijskog vijeća BiH – argumenti za zabrinutost u pogledu narušavanja tržišne konkurencije – stvaranja monopolskog položaja i isključivanja konkurencije sa tržišta vezano za namjeravano stjecanje pojedinačne kontrole nad gospodarskim subjektom Elta Kabel d.o.o. Doboj od strane gospodarskog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, sukladno članku 16. stavak (4) Zakona o konkurenciji,
- zahtjev za dodjelu statusa stranke u postupku, sukladno članku 41. Zakona o upravnom postupku BiH,
- zahtjev za uvid u spis i kopiranje spisa, sukladno članku 37. Zakonom o konkurenciji, te
- zahtjev za izuzećem postupajućeg odgovornog člana i predsjednika Konkurencijskog vijeća BiH, na temelju članka 35. do 37. Zakona o upravnom postupku BiH.

Dana 10. lipnja 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-14/19, komentari gospodarskog subjekta Telemach su dostavljeni i podnositelju Prijave koncentracije na uvid i očitovanje, o kojem je Podnositelj dostavio svoj stav, dana 20. lipnja 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-15/19.

U svom podnesku zaprimljenom dana 20. lipnja 2019. godine broj: UP-05-26-1-005-15/19, gospodarski subjekt Mtel navodi kako smatra da se predmetna prijava koncentracije od strane Telemach-a pokušava politizirati, negira postojanje negativnih učinaka na tržištu Bosne i Hercegovine, daje osvrt i na predloženo mjerodavno tržište, te zahtjeva da se zahtjevi Telemach-a za sjecanje statusa stranke u postupku, uvida u spis, te izuzećem postupajućeg člana Konkurencijskog vijeća odbiju kao neutemeljeni, te zaključuje kako Telemach kao izravni konkurent na mjerodavnom tržištu, svoje stavove iznosi, ne radi brige o konkurenciji i zaštiti navodne ugroženosti korisnika, već radi sprečavanja transakcije, jer Telemach ne želi jačanje konkurenata na tržištu BiH.

Konkurencijsko vijeće je razmotrilo navode iz dostavljenog podneska privrednog subjekta Telemach, te na 55. (pedesetpetoj) sjednici Konkurencijskog vijeća, koja je održana dana 11. srpnja 2019. godine, a u svezi sa dostavljenim zahtjevom za dodjelu statusa stranke u postupku, donijelo Zaključak broj: UP-05-26-1-005-18/19, kojim je isti odbilo, također, a sukladno prednjem gospodarskom subjektu Telemach d.o.o. je dana 15. srpnja 2019. godine upućena Obavijest broj: UP-05-26-1-005-21/19, u kojem je obaviješten o zahtjevu za uvid u spis, te na taj način odlučilo o svim dostavljenim zahtjevima koji su upućeni Konkurencijskom vijeću.

U ovom postupku, vršeći analizu mjerodavnog tržišta, u proizvodnom smislu, te mjerodavnog tržišta u zemljopisnom smislu, a prilikom ocjene koncentracije, Konkurencijsko vijeće je analiziralo i sve argumente koji su navedeni, u podnesku Telemach-a, (zaprimljenog dana 5. lipnja 2019. godine, broj: UP-05-26-1-005-12/19), te je utvrdilo kako provedbom koncentracije nema razumnog osnova da bi na tržištu BiH mogli nastupiti negativni efekti za konkurenciju.

Naime, Konkurencijsko vijeće navode iz predmetnog podneska gospodarskog subjekta Telemach nije uzelo u obzir prilikom ocjene predmetne koncentracije iz razloga što se zasnivaju na netočnim podacima i navodima, kontradiktornostima i na nepravilnoj definiciji mjerodavnog tržišta. Gospodarski subjekt Telemach pokušava da ispolitizira postupak ocjene koncentracije, što je nedopustivo, jer u smislu članka 21. stavak (1) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće je samostalno tijelo koje će osigurati dosljednu primjenu Zakona na cijelom teritoriju BiH i ima isključivu nadležnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurencijskog djelovanja na tržištu. Također, Telemach uslijed nedostatka konkretnih činjenica i dokaza za svoje tvrdnje o eventualnim negativnim učincima koncentracije pokušava izvršiti pritisak na rad Konkurencijskog vijeća na način da pokušava da uključi druge institucije u predmetni postupak, pokušavajući da naruši redoviti tijek postupka.

Naime, svoj stav prilikom određivanja mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije na nacionalnoj razini, Konkurencijsko vijeće je zasnovalo na temelju više pokazatelja i to isključivo kao prvo, na činjenici da je Regulatorna agencija za komunikacije, kao sektorski regulator tržišta telekomunikacija u svojim analizama za 2018. godinu (koja je mjerodavna za predmetni postupak) utvrdila da gospodarski subjekt ELTA KABEL djeluje na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine. Nadalje, RAK svoje studije prikazuje na nacionalnoj razini, svi podatci koje prikuplja i obrađuje kao što su broj korisnika, sudionika na tržištu, tržišni udjeli određeni su i usporedno prikazani za cijeli teritorij BiH, što je i Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir prilikom određivanja mjerodavnog tržišta BiH predmetne koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja mjerodavnog tržišta uzelo u obzir i činjenicu da gospodarski subjekt ELTA KABEL posjeduje važeće dozvole za obavljanje telekomunikacijskih usluga izdane od strane RAK-a na temelju kojih može obavljati djelatnost na cijelom teritoriju BiH.

Također, Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja mjerodavnog zemljopisnog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i praksu Europske komisije, sukladno članku 43. stavak (7) Zakona, i to činjenicu da je regulacija telekomunikacijskih usluga nacionalna (fiksna telefonija), kada je riječ o mjerodavnom tržištu mobilne telefonije korisnici imaju mogućnost pristupa samo licenciranim mrežnim operatorima, a licenciranje se obavlja na nacionalnoj razini pa samim tim je i Konkurencijsko vijeće odredilo da je mjerodavno tržište Bosna i Hercegovina. Što se tiče mjerodavnog tržišta pružanja usluga širokopojsnog interneta krajnjim korisnicima isto je određeno kao cijela Bosna i Hercegovina imajući u vidu regulatorne barijere, dok je tržište distribucije radio i televizijskog programa također određeno kao tržište cijele Bosne i Hercegovine, imajući u vidu različite parametre, kao što su lingvistička homogenost tržišta uslijed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških čimbenika i drugih razlika u uvjetima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Nadalje prilikom određivanja mjerodavnog tržišta Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i mogućnost zakupa vodova između operatora. Naime, operatori na tržištu Bosne i Hercegovine koji posjeduju važeće dozvole za pružanje određenih telekomunikacijskih usluga imaju mogućnost djelovati na područjima na kojima nemaju svoju mrežnu infrastrukturu, i to putem „ugovora o iznajmljivanju

mreže,. Iz čega se može zaključiti da svaki operator može pristupiti bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine, odnosno može pružati svoje usluge na bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine na kojem nema vlastitu infrastrukturu (a što je potvrdio i gospodarski subjekt Telemach na strani 15, navodeći da preko ugovora sa ELTA KABEL-om pruža svoje usluge na područjima na kojima nema vlastitu mrežu).

Također, Konkurencijsko vijeće ističe da je prilikom određivanja mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i uzelo u obzir da sukladno Pravilu 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva RAK-a, a koji se odnosi na usluge fiksne i mobilne telefonije, svaki korisnik na vlastiti zahtjev može promijeniti operatora, a zadržati svoj postojeći broj. Uz to, svaki korisnik interneta ujedno ima i pristup VoIP telefoniji koja čini jedinstveno mjerodavno tržište proizvoda sa fiksnom telefonijom. Budući da svi operateri u BiH nude VoIP uslugu, korisnik može jednostavno odabrati drugog operatora.

Nadalje, koliko su kontradiktorni i zbunjujući podatci gospodarskog subjekta Telemach pokazuju njihovi navodi iz dopisa, a vezani za mjerodavno tržište, jer u jednom trenutku navodi da je mjerodavno tržište Republika Srpska, zatim spušta na pojedine gradove, dok na stranici 14. dopisa, navodi da je mjerodavno tržište predmetne koncentracije Bosna i Hercegovina. Podatci o tržišnim udjelima koje je dostavio gospodarski subjekt Telemach prema kojima je dana okvirna procjena tržišnih udjela konkurenata u kojima djeluje gospodarski subjekt ELTA KABEL, zasnivaju se na, kako se navodi u podnesku, saznanjima njihovih suradnika na terenu o broju korisnika sudionika koncentracije.

Konkurencijsko vijeće iste nije moglo cijeniti prilikom ocjene predmetne koncentracije, s obzirom da se isti, kao prvo zasnivaju na pogrešnoj definiciji mjerodavnog tržišta, nisu službeni podatci mjerodavnih institucija u Bosni i Hercegovini, podatci su zasnovani na procjeni suradnika na terenu, nije navedena „godina,“, na koju se odnose dostavljene procjene tržišnih udjela mjerodavna za ocjenu koncentracije, a koju Konkurencijsko vijeće prema Zakonu o konkurenciji mora analizirati u predmetnom postupku, a to je 2018. godina.

Također, gospodarski subjekt Telemach netočno navodi da će gospodarski subjekt MTEL steći kontrolu nad gospodarskim subjektom ELINS-PANIĆ KEP d.o.o. odnosno društvom El SAT d.o.o. i da će MTEL na taj način preuzeti određenu imovinu Telemacha, (**).

Nadalje gospodarski subjekt Telemach u predmetnom dopisu nije dostavio niti jedan mjerodavan dokaz za svoje navode, sve svoje tvrdnje zasniva na pretpostavkama koje bi se eventualno mogle dogoditi, te na temelju navedenog Konkurencijsko vijeće nije iste cijenilo prilikom donošenja predmetnog rješenja.

Iako se u navedenom dopisu gospodarski subjekt Telemach, osvrće na prethodnu praksu Konkurencijskog vijeća isto nije primjenjivo ni usporedivo, jer Konkurencijsko vijeće za svaki predmetni postupak pojedinačno određuje mjerodavno tržište, svaki postupak za sebe ima različite gospodarske subjekte, drugačiji pravi temelj i različite okolnosti koje utječu na konkretno određivanje tržišta kako u proizvodnom /uslužnom, tako i u zemljopisnom tržištu.

Konkurencijsko vijeće napominje da je gospodarski subjekt Telemach u svom dopisu dostavio netočne podatke navodeći da je u ranijim rješenjima o dopuštenosti koncentracije gospodarskog subjekta Aneks d.o.o. Banjaluka, Majke Jugovića 25, a ranije Blicnet, što nije točno. Prema arhivi Konkurencijskog vijeća gospodarski subjekt Aneks d.o.o promijenio je ime u gospodarski subjekt Blicnet d.o.o. Banjaluka rješenjem Okružnog privrednog suda Banjaluka broj: 057-O-Reg-13-001493 od dana 30. 7. 2013. godine.

S druge strane, Konkurencijsko vijeće je razmatralo i navode iz očitovanja na objavljenu Obavijest od strane gospodarskog subjekta TXtv d.o.o. Tuzla, Fočanska 1., Tuzla, zaprimljene dana 10. lipnja 2019. godine, u kojem se u bitnom navodi kako predmetna koncentracija koja je u tijeku pred Konkurencijskim vijećem predstavlja mogućnost modernizacije i unaprjeđenja poslovanja, uvođenjem inovacija i smanjenjem troškova, a u korist i korisnika gospodarskog subjekta Mtel i ELTA KABEL,

te će dugoročno omogućiti gospodarskom subjektu ELTA KABEL-u da ostane kvalitetan operator na tržištu Bosne i Hercegovine. Ova koncentracija će biti korisna i za korisnike u smislu da će korisnici ELTA KABEL-a dobiti veći broj kanala, te da može doći i do snižavanja cijena usluga.

8. Ocjena koncentracije

Pri procjeni predmetne transakcije Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir slijedeće činjenice:

Poslovne aktivnosti Podnositelja prijave, te ciljnog društva na mjerodavnom tržištu Bosne i Hercegovine se preklapaju na maloprodajnim tržištima fiksne telefonije, mobilne telefonije, pružanja usluga pristupa internetu, te distribucije radio i TV programa.

Člankom 17. Zakona o konkurenciji propisano je kako je Konkurencijsko vijeće dužno analizirati učinke koncentracije, koji za posljedicu imaju značajno narušavanje tržišne konkurencije, a naročito:

- Strukturu mjerodavnog tržišta,
- Učinke koncentracije na ostale stvarne i potencijalne konkurente;
- Položaj sudionika koncentracije, njihove tržišne udjele, ekonomsku i finansijsku snagu;
- Mogućnost izbora dobavljača i korisnika;
- Ekonomske, pravne i druge prepreke ulaska na tržište;
- Razinu unutarnje i međunarodne konkurentnosti sudionika u koncentraciji;
- Trendovi ponude i potražnje mjerodavnih roba/ili usluga;
- Trendove tehničkog i ekonomskog razvoja;
- Interese potrošača;

Analizom svih raspoloživih podataka, a u smislu članka 17. Zakona, proizilazi da povećanje tržišnog udjela gospodarskog subjekta MTEL predmetnom koncentracijom neće dovesti do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije na tržištu pružanja maloprodajnih usluga fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržištu pružanja usluga interneta te tržištu pružanja usluga radio i TV programa u Bosni i Hercegovini.

Naime, gospodarski subjekt ELTA KABEL kao alternativni operator na sva četiri mjerodavna tržišta, prema podacima iz Prijave, ima slijedeće tržišne udjele i to: na tržištu fiksne telefonije (**)% , na tržištu mobilne telefonije (**)% , pružanja usluga interneta (**)% te tržišta distribucije radio i TV programa (**)% .

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da će gospodarski subjekt MTEL nakon provedbe koncentracije nastaviti poslovati u konkurentnom okruženju i to na sva četiri mjerodavna tržišta predmetne koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je cijeno i činjenicu da je ELTA KABEL alternativni operator koji se na tržištu izdvaja pružanjem novih telekomunikacijskih servisa, visokom razinom kvalitete usluge, profesionalnim odnosom prema svojim korisnicima, te individualiziranom pristupu svim svojim korisnicima. Stjecanje kontrole nad gospodarskim subjektom ELTA KABEL od strane gospodarskog subjekta MTEL predstavlja mogućnost modernizacije i unaprjeđenja poslovanja, uvođenjem inovacija i smanjenjem troškova, drugačijim pristupom potrošačima na tržištu telekomunikacija, a u korist svih korisnika usluga gospodarskog subjekta Mtel i korisnika gospodarskog subjekta ELTA KABEL.

Sa druge strane, pogodnosti koje će osigurati predmetna koncentracija se ogledaju i u činjenici da će ELTA KABEL-u omogućiti da dugoročno ostane kvalitetan operator na tržištu Bosne i Hercegovine koji nudi kompletan asortiman telekomunikacijskih usluga, pri tome osiguravajući visoku kvalitetu usluge za svoje korisnike i isplativost komunikacijskih rješenja.

Također, provedba predmetne koncentracije će omogućiti korisnicima ELTA KABEL-a da, koristeći široko rasprostranjenu maloprodajnu mrežu i infrastrukturu Mtel-a, dobiju lakši pristup većem spektru usluga.

Konkurencijsko vijeće je slijedom navedenog ocijenilo predmetnu koncentraciju uvjetno dopuštenom, u smislu članka 18. stavak (2) Zakona, te odlučilo kao u izreci ovog Rješenja.

9. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave je na ovo Rješenje, sukladno članku 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovoga Rješenja.

Predsjednica

mr. Arijana Regoda - Dražić

Dostaviti:

- odvjetnik Minela Šehović, Skenderpašina 1, 71000 Sarajevo – punomoćnica Podnositelja prijave;
- u spis;